

Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije (ARIS)

Bleiweisova cesta 30

1000 Ljubljana

Ljubljana, 10. 9. 2025

Izjava o odprtih raziskovalnih podatkih v revijah s področja slovenistike, slavistike in literarne vede

Spoštovani,

spodaj podpisani vas želimo v luči novih pravil o objavi raziskovalnih podatkov v dopisu opozoriti na specifičnost raziskav in raziskovalnih podatkov v jezikoslovju in literarni vedi, za katero se nam zdi, da jih trenutna pravila ne upoštevajo.

Nova pravila o objavi raziskovalnih podatkov so namreč osnovana na podlagi prakse v naravoslovnih in družboslovnih znanostih, kar kažejo tudi vzorčni primeri v različnih navodilih o objavi raziskovalnih podatkov. Te znanosti temeljijo na (navadno instrumentalno merljivih) kvantitativnih podatkih, ki jih raziskovalec pridobi s samostojnimi meritvami ali drugimi metodami dela in jih šele z javno objavo v podatkovnih repozitorijih naredi dostopne drugim. V nasprotju s tem je večina podatkov v jezikoslovju in literarni vedi (in tudi širše v humanistiki) drugačnega tipa. Praviloma gre za že obstoječe in samostojne vire, ki niso bili ustvarjeni v okviru posamezne raziskave: to so predvsem **besedilni viri** (literarna in neliterarna besedila (izvirna ali v digitalizirani obliki), jezikovni priročniki (slovarji, slovnice), rokopisi, prepisi govornega jezika, arhivski viri) in **podatkovne zbirke** (jezikovni korpusi, baze bibliografskih podatkov ipd.). Tvrstni viri so navadno **že** javno **dostopni** v skladu z načeli FAIR (najdljivost, dostopnost, združljivost, uporabljivost).

Podatki iz navedenih virov so večinoma nestrukturirani ali polstrukturirani ter se v sklopu raziskav, na katerih temeljijo znanstveni prispevki, redko dodatno strukturirajo v obliki, ki bi bila primerna za avtomatizirano obdelavo v skladu z zahtevami pobude za odprtodostopne raziskovalne podatke (DARIAH). Raziskave v humanistiki namreč pogosto temeljijo na interpretaciji in ne na strojnih meritvah podatkov in jih zato ni mogoče (in smiselno) ponavljati na način, kot je uveljavljen v naravoslovnih znanostih.

Navajanje uporabljenih podatkov je v humanistiki že dolgo uveljavljena praksa, in sicer praviloma pod razdelkom Viri, kjer so navedene vse potrebne informacije, ki omogočajo njihovo najdljivost. Sam postopek raziskave je naveden v članku in omogoča ponovljivost po isti metodologiji. Da bi raziskovalne podatke, ki so sicer v enaki obliki navedeni v članku, objavljali tudi v repozitoriju ali članku dodajali posebno izjavo v zvezi z raziskovalnimi podatki, v večini primerov raziskav z omenjenih področij ni smiselno oz. pomeni podvajanje navajanja informacij in s tem dodatno birokratizacijo raziskovalnega dela.

Iz navedenih razlogov prosimo, da ARIS pri ugotavljanju, ali posamezni članek izpolnjuje pravila o objavi raziskovalnih podatkov, upošteva specifične vede in **razdelek Viri prepozna kot ustrezno obliko navajanja raziskovalnih podatkov**, v katero se bodo smiselno vključevale tudi navedbe posebnih strukturiranih raziskovalnih podatkov, če bodo ti nastali v okviru posamezne raziskave. Tvrstni podatki bodo seveda objavljeni v ustreznih zaupanja vrednih repozitorijih v skladu s pravili.

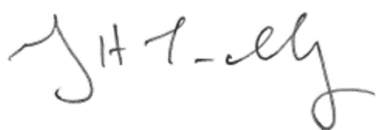
doc. dr. Alenka Jelovšek, urednica revije Jezikoslovni zapiski

doc. dr. Mija Michelizza, sourednica revije Slovenski jezik / Slovene Linguistic Studies

prof. dr. Grant Lundberg, prodekan za humanisitko na Brigham Young University in sourednik revije Slovenski jezik / Slovene Linguistic Studies

dr. Duša Divjak Race, tehnična urednica revije Slovenski jezik / Slovene Linguistic Studies

prof. dr. Miran Hladnik, odgovorni urednik Slavistične revije

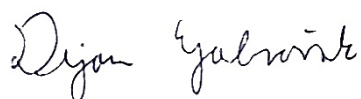
prof. dr. Andreja Žele, glavna urednica za jezikoslovje pri Slavistični reviji

prof. dr. Miha Javornik, glavni urednik za literarne vede pri Slavistični reviji

dr. Dejan Gabrovšek, tehnični urednik Slavistične revije

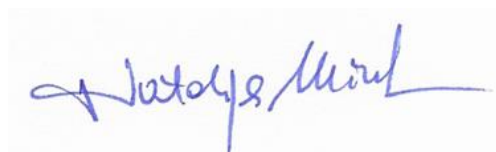
Rok Mrvič, tehnični urednik Slavistične revije

prof. dr. Marko Jesenšek, glavni in odgovorni urednik revije Slavia Centralis

izr. prof. dr. Natalija Ulčnik, tehnična urednica revije Slavia Centralis

doc. dr. Mateja Jemec Tomazin, vodja JetRCe na Inštitutu za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU

izr. prof. dr. Kozma Ahačič, vodja OSICH in predstojnik Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU

prof. dr. Oto Luthar, direktor ZRC SAZU

 Digitally signed by Oto Luthar
Date: 2025.09.13 10:09:31 +02'00'